

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-2846/19-A

Název	Střední škola obchodní
Sídlo	Belgická 250/29, 120 00 Praha 2
E-mail	sekretariat@souobelgicka.cz
IČ	00549185
Identifikátor	600004864
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Ivo Krajíček
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Místo inspekční činnosti	Belgická 250/29, 120 00 Praha 2
Termín inspekční činnosti	22. 10. 2019 – 25. 10. 2019, 31. 10. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Střední škola obchodní (dále „škola“) poskytuje vzdělávání v oborech středního vzdělání s výučním listem Prodavač a Operátor skladování a v oborech vzdělání s maturitní zkouškou Podnikání (nástavbové studium v denní a dálkové formě) a Obchodník. Vzdělávání ve čtyřletém studiu v oboru Obchodník je od 1. 9. 2016 realizováno v pilotním režimu umožňujícím dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní

zkouškou. Nastavení školních vzdělávacích programů umožňuje prostupnost mezi obory Prodavač a Obchodník.

Ve střední škole se k 30. 9. 2019 vzdělávalo 477 žáků. Nejvyšší povolený počet žáků ve škole byl využit ze 40 %.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Funkční systém řízení vychází z reálné, jasně definované koncepce rozvoje školy, jež reflektuje společenskou poptávku, situaci na trhu práce a potřeby školy. Ředitel školy strategické záměry pravidelně aktualizuje a na základě interní evaluace upřesňuje krátkodobé cíle. Stanovené priority se vedení školy daří průběžně uskutečňovat, významným příkladem je rozšíření vzdělávací nabídky o obor vzdělání Operátor skladování, rozvíjení přínosných vztahů se sociálními partnery či zkvalitňování materiálně technického zázemí školy.

K naplňování koncepčních záměrů vedení školy přispívá dlouhodobá spolupráce s četnými sociálními partnery, jež zajišťuje nezbytnou vazbu teoretického odborného vzdělávání na praxi, inovaci obsahu učiva i rozvoj praktických dovedností žáků a profesní růst pedagogů. Zároveň zvyšuje konkurenceschopnost absolventů a jejich uplatnění na trhu práce. Vedení školy aktivně podporuje rovněž navazování nových partnerských vztahů se zahraničními školami. Výjezdy žáků či setkání organizovaná školou umožňují výměnu odborných názorů a zkušeností, podporují multikulturalitu žáků a jejich schopnost komunikovat v cizím jazyce. Konstruktivní partnerské vztahy vytváří vedení školy i se zřizovatelem, jenž se významně podílí na zlepšování materiálních podmínek vzdělávání.

Ředitel školy vytvořil účinné mechanismy, jimiž řídí pedagogické procesy i chod školy. Funkční vícestupňový systém řízení, jenž vychází z účelného delegování kompetencí, stanovení transparentních pravidel a jasně vymezených úkolů, umožňuje optimální fungování školy. Systematické zapojování pedagogických pracovníků prostřednictvím metodických orgánů a pedagogické rady přispívá ke zvýšení kvality výchovně vzdělávacího procesu. Pedagogové v předmětových komisích efektivně spolupracují v oblasti hodnocení naplňování učebních osnov jednotlivých vyučovacích předmětů či evaluace výsledků vzdělávání, méně se však zabývají metodikou jednotlivých předmětů, například vyhodnocováním účinnosti jednotlivých metod a forem práce, prostředky aktivizace a motivace žáků. Nastavený způsob řízení je založený na otevřené konstruktivní komunikaci s pedagogickými pracovníky i dalšími aktéry vzdělávání.

Efektivitu řízení zvyšují uplatňované nástroje kontroly, jejichž prostřednictvím vedení školy vyhodnocuje především úroveň vzdělávání a kvalitu práce pedagogů. Přirozená obměna pedagogického sboru klade zvýšené nároky na metodické vedení učitelů. Ze závěrů četné hospitační činnosti vyplývají konkrétní doporučení ke zlepšení výuky. V případě opakovaných nedostatků v práci pedagoga jsou podle míry jejich závažnosti přijímána opatření, včetně personální změny v zajištění výuky. Vedení školy systematicky posuzuje rovněž kvalitu pedagogického působení v odborném výcviku, při případných negativních zjištěních reaguje vhodnými postupy.

Koncepční práce vedení školy se odráží v příznivých personálních podmínkách. Vzdělávání zajišťuje pedagogický sbor 40 učitelů, jenž se v posledních třech školních letech obměňuje ve prospěch příznivější věkové skladby. Převaha zkušených a odborně způsobilých pedagogů zaručuje kontinuitu kvality vzdělávání, sdílení pedagogických zkušeností (vzájemné hospitace, výukové materiály) i metodickou pomoc nově nastupujícím

pedagogům. Vyučující aktivně spolupracují v oblasti podpory žáků a při organizaci rozšiřujících vzdělávacích aktivit.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá plánovitě, podporuje profesní zájem vyučujících. V souladu s potřebami školy je zaměřeno např. na problematiku primární prevence, rozvoje gramotností či komunikace mezi aktéry vzdělávání, méně však na využití aktivizačních metod a forem práce ve výuce. Vedení školy klade potřebný důraz na svůj profesní růst.

Efektivní vícezdrojové financování umožňuje vytvářet kvalitní podmínky pro naplňování školního vzdělávacího programu i zajištění chodu školy. Aktivním působením vedení školy se kromě prostředků ze státního rozpočtu a od zřizovatele daří získávat rovněž peněžní prostředky doplňkovou činností, dary či zapojením se do rozvojových programů a projektů. Získané zdroje jsou účelně využívány např. k podpoře dalšího vzdělávání pedagogů či zahraniční mobility učitelů i žáků a zlepšování materiálního zázemí

Vedení školy pravidelně vyhodnocuje stav materiálně technického zajištění vzdělávání a v souladu s koncepčními záměry jej systematicky obnovuje (např. průběžná renovace historické budovy školy, účelné doplňování prostředků moderních informačních technologií včetně 3D tiskáren). Škola disponuje dostatečným počtem kmenových tříd i účelně vybavených odborných učeben. Kontinuálně se zlepšují podmínky pro sportovní aktivity i relaxační zázemí žáků. Uspořádání vnitřních prostor a dodržování nastavených pravidel napomáhá k zajištění větší bezpečnosti žáků, což dokládá stabilní míra úrazovosti. Od posledního inspekčního hodnocení byl vybudován bezbariérový přístup, zlepšilo se zabezpečení školy instalací kamerového systému a zajištěním vstupu pracovníkem recepce.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Koncepčně pojaté praktické vyučování realizované v prostředí obchodních firem (na smluvních pracovištích sociálních partnerů či středisek praktického vyučování) podporuje kontinuální naplňování profilu absolventa. K účinnému rozvoji odborných kompetencí žáků přispívá realizace odborného výcviku na pracovišti se zaměřením na obchodní sortiment, jenž žák preferuje. Při výběru pracoviště škola vhodně zohledňuje rovněž speciální vzdělávací potřeby žáků. Efektivita odborného výcviku je zvyšována jasným vymezením a návazností úkolů, jež žáci v reálném prostředí plní. Žáci prokazovali schopnost vykonávat samostatně zadané činnosti, případně vhodně aplikovat poznatky z teoretické výuky. Většinou rovněž projevovali aktivní zájem o získávání nových praktických dovedností. V převážné části sledovaného vyučování byl postupný rozvoj odborných znalostí a dovedností žáků podporován průběžným poskytováním zpětné vazby zkušenými instruktory či učiteli odborného výcviku. Nedílnou součástí praktického vyučování je dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví.

Kvalitu výuky teoretických odborných a všeobecně vzdělávacích předmětů pozitivně ovlivňuje míra pedagogických zkušeností jednotlivých učitelů, případně jejich zaujetí pro vyučovací předmět. Převážná část sledovaných vyučovacích hodin měla promyšlenou strukturu, zvolené vzdělávací strategie a postupy odpovídaly charakteru probíraného učiva a stanoveným vzdělávacím cílům. Vyučující preferovali frontální výuku v kombinaci s řízeným rozhovorem a samostatnou prací, kooperativní formy práce byly využity v menší míře. Převaha činnosti učitele vedla v některých vyučovacích hodinách k nerovnoměrnému zapojení žáků a k jejich nízké spoluúčasti na vzdělávání. V menší části hospitovaných hodin se vyučujícím dařilo aktivizovat žáky zařazením práce ve dvojicích nebo skupinovou prací, jež byla např. v anglickém jazyce využita k rozvoji interaktivních řečových dovedností žáků

a aplikaci probíraných jevů v reálné komunikační situaci. Jen v malé míře byly zařazovány aktivizující metody (diskuse, modelová situace, myšlenková mapa aj.), jež by podpořily zájem žáků o probírané učivo. K pochopení probíraných jevů v širších souvislostech přispívalo časté zařazení mezioborových vztahů. V teoretických odborných předmětech vyučující systematicky propojovali teoretické znalosti s jejich využitím v praxi, ke zvýšení efektivity vzdělávání se často cíleně dotazovali na poznatky žáků z odborného výcviku. Učitelé rovněž důsledně dbali na aktualizaci probíraných jevů. V některých hodinách byla názornost výuky zvyšována účelným využitím didaktické techniky.

V části teoretického vyučování učitelé vhodně podporovali žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, výuka však nebyla vždy diferencována vzhledem k žákům nadanějším či s vyšší pokročilostí znalosti cizího jazyka. V menší části výuky časově a organizačně nevhodné rozvržení aktivit žáků vedlo k absenci didaktického závěru vyučovací hodiny, chybělo shrnutí probraného učiva a vyhodnocení stanoveného vzdělávacího cíle s ohledem na dosažený pokrok žáků. V teoretickém vyučování učitelé jen v malé míře uplatnili průběžné formativní hodnocení ke zvýšení motivace žáků a pouze ojediněle vedli žáky k sebereflexi nebo vzájemnému hodnocení podle předem známých kritérií. Vzdělávání ve všech hospitovaných hodinách probíhalo v pozitivní pracovní atmosféře.

Výuka je pravidelně doplňována kulturními a vzdělávacími akcemi různého zaměření včetně zahraničních poznávacích pobytů, jež přispívají k všestrannému rozvoji osobnosti žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání žáků pozitivně ovlivňuje funkční systém výchovného poradenství úzce propojený s prevencí sociálně patologických jevů. Poradenský tým ve spolupráci s pedagogy identifikuje žáky s potřebou podpůrných opatření ve vzdělávání a koordinuje realizaci podpůrných opatření doporučených školskými poradenskými zařízeními. Nastavený systém poskytování podpory žákům se speciálními vzdělávacími potřebami kladně ovlivňuje úspěšnost těchto žáků, např. všichni žáci s potřebou podpůrných opatření v oborech s výučním listem ukončili ve školním roce 2018/2019 úspěšně vzdělávání. Výrazná individuální péče je poskytována žákům z méně podnětného rodinného prostředí, s nižším zájmem o vzdělávání či žákům cizincům. Žákům ohroženým školní neúspěšností jsou nabízeny konzultace a doučování. Do řešení neuspokojivých průběžných výsledků žáků škola systematicky zapojuje zákonné zástupce žáků. Ke snížení studijní neúspěšnosti žáků a omezení předčasného ukončování školní docházky škola nabízí žákům možnost změny oboru vzdělání v průběhu studia. Žáci sportovně nadaní jsou podporováni vzděláváním podle individuálního vzdělávacího plánu. Kariérové poradenství je standardně nastaveno.

Průběžně realizovaná prevence sociálně patologických jevů zohledňuje potřeby i specifika školy a je zajišťována v rámci aktivní spolupráce metodicky prevence a výchovné poradkyně s pedagogickými pracovníky včetně vedení školy. V případě výskytu počátečních stádií rizikového chování žáků je systematicky postupováno podle stanovených pravidel. Škola vytváří potřebné mechanismy k prevenci a řešení vztahových problémů ve třídě (mimořádné třídnické hodiny, součinnost pedagogů). Nastavený systém není plně funkční v případě záškoláctví, i přes přijatá opatření včetně důsledného ukládání kázeňských opatření či hodnocení sníženým stupněm z chování se nedaří u některých žáků dostatečně eliminovat neomluvenou absenci ve výuce.

System zjišťování individuálních a skupinových výsledků vzdělávání zahrnuje kromě využití standardních nástrojů, tj. písemného a ústního zkoušení v teoretickém vyučování

rovněž pravidelnou evaluaci úrovně praktických dovedností žáků v rámci odborného výcviku. Ke zvýšení efektivity poskytovaného vzdělávání přispívá podrobná analýza průběžných i celkových výsledků realizovaná pravidelně předmětovými komisemi. Na základě zjištěných skutečností jsou přijímána opatření ke zlepšení dosahovaných výsledků, např. opatření ke zvýšení úspěšnosti žáků v profilové části maturitní zkoušky.

Výsledky žáků v průběhu vzdělávání jsou stabilní, podíl žáků neprospívajících se ve sledovaném období tří školních let mírně snížil, podíl žáků prospívajících s vyznamenáním se výrazně nezměnil. Z podrobnějšího rozboru výsledků vzdělávání je zřejmé, že v souladu s profilací školy žáci dosahují dlouhodobě nejlepších výsledků v odborném výcviku. Přes přijatá opatření zůstává problémem absence žáků ve vzdělávání, již se v hodnoceném období podařilo snížit jen minimálně. Vysoký počet zameškaných hodin se negativně promítá do výsledků žáků, často vede rovněž k předčasnému ukončení studia.

Významným ukazatelem kvality poskytovaného vzdělávání je úspěšnost žáků u závěrečných a maturitních zkoušek. Žáci oborů vzdělání s výučním listem dosahují dlouhodobě velmi dobrých výsledků u závěrečných zkoušek, prospívá přibližně 97 % žáků. Ve školním roce 2018/2019 konali závěrečné zkoušky v rámci pilotního programu poprvé rovněž žáci maturitního oboru Obchodník. Dosáhli nižší průměrné úspěšnosti (cca 80 %) než žáci nematuritních oborů. Vedení školy analyzovalo možné příčiny neúspěchu žáků a přijalo opatření ke zkvalitnění jejich přípravy. Úspěšnost žáků maturitních oborů při ukončování vzdělávání byla ve sledovaném období tří školních let srovnatelná či vyšší, než je průměrná úspěšnost žáků daných oborů v celorepublikovém srovnání, vyjma úspěšnosti žáků oboru Obchodník v profilové části maturitní zkoušky ve školním roce 2017/2018. Přijatá opatření byla účinná, v maturitním období 2019 uspěli po skončení jarního a podzimního termínu v profilové části všichni žáci. V nástavbovém studiu oboru Podnikání jsou výsledky žáků při ukončování vzdělávání nepříznivě ovlivněny skutečností, že někteří žáci v průběhu maturitního ročníku po přihlášení k maturitní zkoušce neukončí úspěšně poslední ročník studia či vzdělávání ukončí. Přesto však byla v maturitních obdobích 2017 – 2019 hrubá neúspěšnost žáků (tj. podíl žáků neúspěšných u maturitní zkoušky nebo zkoušku nekonajících z celkového počtu přihlášených žáků) srovnatelná či nižší, než je průměr dosahovaný v tomto oboru v České republice. Z podrobného rozboru výsledků žáků obou oborů u maturitní zkoušky je zřejmé, že žákům se nejméně dařilo uspět ve společné části maturitní zkoušky, a to v didaktických testech v českém jazyce a anglickém jazyce (matematiku si žáci volili jen minimálně).

Škola podporuje rozvoj odborných kompetencí žáků vytvářením motivačního prostředí, žáci se pravidelně účastní odborně zaměřených soutěží.

Kvalitu poskytovaného vzdělávání dokládá i vysoká uplatnitelnost absolventů školy na trhu práce, úspěšní absolventi rovněž často pokračují v terciárním vzdělávání v oborech s navazujícím zaměřením.

Závěry

Vývoj školy

- od poslední inspekční činnosti v roce 2011 si škola udržuje velmi dobrý standard poskytovaného vzdělávání
- naplněnost školy se v důsledku nepříznivého demografického vývoje a menší společenské poptávky po vzdělávání v nematuritních oborech snížila
- vzdělávání zajišťuje kvalifikovaný pedagogický sbor, jenž prochází přirozenou personální obměnou
- kontinuální rozvíjení spolupráce se sociálními partnery podporuje profilaci školy a rozvoj odborných kompetencí žáků
- vedení školy průběžně zlepšuje materiální zázemí pro vzdělávání

Silné stránky

- koncepční řízení reflektující společenskou poptávku, požadavky trhu práce a potřeby školy
- systematická evaluace kvality výchovně vzdělávacího procesu
- účinná podpora odborných kompetencí žáků soustavným propojováním teoretických poznatků s využitím v praxi a kvalitní realizací praktického vyučování
- vysoká úspěšnost žáků oborů s výučním listem u závěrečných zkoušek
- aktivní přístup vedení školy ke zkvalitňování materiálních podmínek vzdělávání
- dlouhodobá spolupráce s četnými sociálními partnery vytvářející podmínky pro lepší uplatnitelnost absolventů na trhu práce

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- nízké využití kooperativních forem práce a aktivizujících metod v části výuky
- nízká míra zapojení žáků do evaluačního procesu ve výuce, především nedostatečné využívání vzájemného hodnocení žáků podle stanovených kritérií či sebereflexe vlastního učebního pokroku
- nižší účinnost opatření ke snížení absence žáků ve výuce

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- ve větší míře využívat skupinovou práci či práci ve dvojicích a aktivizující metody ve výuce
- více zapojovat žáky do evaluačních aktivit ve výuce, využívat častěji formativní hodnocení práce žáků, vrstevnické hodnocení a sebereflexi žáků
- zvyšovat efektivitu vzdělávání častějším využitím časově či obsahově diferencovaných úkolů vzhledem k individuálním vzdělávacím potřebám žáků (včetně žáků s vyšší úrovní jazykové pokročilosti)

- důsledně analyzovat příčiny vyšší absence žáků ve výuce a reagovat vhodnými opatřeními

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Rozhodnutí č. j. S-MHMP-1359814/2014 ve věci změny zápisu v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení ze dne 17. 4. 2015, s účinností od 1. 9. 2015 (stanovení nejvyššího povoleného počtu žáků)
2. Jmenování do funkce ředitele školy ze dne 27. 2. 2014, s účinností od 1. 3. 2014
3. Školní vzdělávací programy oborů vzdělání 64-41-L/51 Podnikání, 66-41-L/01 Obchodník, 66-51-H/01 Prodavač, 66-53-H/01 Operátor skladování účinné k datu inspekční činnosti
4. Školní řád s účinností od 1. 9. 2019
5. Vybraný vzorek evidence žáků (školní matrika) vedená k termínu inspekční činnosti
6. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2017/2018 a 2018/2019
7. Výběr třídních knih vedených ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
8. Záznamy z pedagogických rad a z jednání předmětových komisí vedené ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
9. Výběr z personální dokumentace pedagogických pracovníků vedený k termínu inspekční činnosti
10. Kniha úrazů žáků vedená k termínu inspekční činnosti
11. Portfolio výchovného poradce a metodika prevence vedené k termínu inspekční činnosti
12. Minimální preventivní program platný ve školním roce 2019/2020
13. Účetní uzávěrka za rok 2018, výpisy zápisů z účetnictví 2018 a 2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejímu obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Jindra Malíková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Ing. Jindra Malíková v. r.

Mgr. Ivana Kučerová, školní inspektorka

Mgr. Ivana Kučerová v. r.

PhDr. Bc. Tibor Slažanský, školní inspektor

PhDr. Bc. Tibor Slažanský v. r.

Mgr. Hana Vejrážková, školní inspektorka

Mgr. Hana Vejrážková v. r.

Ing. Ivana Černá, kontrolní pracovnice

Ing. Ivana Černá v. r.

PhDr. Václav Korbel, přizvaná osoba – odborník na strategii a analýzy ve školství

PhDr. Václav Korbel v. r.

Mgr. Lucie Priknerová, přizvaná osoba – odborník na strategii a analýzy ve školství

Mgr. Lucie Priknerová v. r.

V Praze 20. 11. 2019

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Ivo Krajíček, ředitel školy

Ing. Ivo Krajíček v. r.

V Praze 25. 11. 2019